

УДК 343.2

Марія Маськовіта

Національний університет “Львівська політехніка”,
Іститут права, психології та інноваційної освіти,
асистент кафедри кримінального права і процесу,
кандидат юридичних наук

ГРУПА ОСІБ ЗА ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ, ГРУПА ОСІБ ТА ОРГАНІЗОВАНА ГРУПИ: ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ

<http://doi.org/10.23939/law2021.32.145>

© Маськовіта М., 2021

Статтю присвячено розмежуванню понять “група осіб за попередньою змовою”, “група осіб” та “організована група”.

Доведено, що чимало труднощів у юридичній науці викликає розмежування групи осіб за попередньою змовою та організованої групи. Зважаючи на це, вважаємо за доцільне встановити відмінності між цими формами співучасті через розкриття ознак групи осіб за попередньою змовою і організованої групи.

Розкривати зміст ознак групи осіб за попередньою змовою є зайвим. А розкрити зміст ознак організованої групи можливо завдяки аналізу ч. 3 ст. 28 КК України.

Відповідно до цієї норми закону кримінальне правопорушення визнається вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три й більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об’єднання для вчинення цього та інших кримінальних правопорушень, об’єднаних єдиним планом із розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи.

Із наведеного законодавчого визначення можна виділити такі ознаки, які породжують дискусії серед науковців про складність розмежування групи осіб за попередньою змовою та організованої групи, як стійкість та кількість учасників злочинного об’єднання.

Кількість учасників групи за попередньою змовою та організованої групи не викликає труднощів ні в науці кримінального права, ні у судовій практиці. Так, у групі осіб за попередньою змовою можуть діяти дві або більше осіб, які наділені ознаками суб’єкта кримінального правопорушення. А для організованої групи КК України передбачає необхідність об’єднання зусиль не менш як трьох суб’єктів кримінального правопорушення.

А щодо іншої ознаки – стійкості, то вона зумовлює проблеми на практиці. Зокрема, у такому її прояві як кількість кримінальних правопорушень, про вчинення яких домовляються співучасники. Через це варто встановити відмінності стійкості досліджуваних форм співучасті.

Так, стійкість групи осіб за попередньою змовою на відміну від стійкості організованої групи не є обов’язковою ознакою. Однак, зважаючи на те, що між змовою учасників групи осіб за попередньою змовою до вчинення групового кримінального правопорушення існує певний відрізок часу, протягом якого група не розпадається, можна

також стверджувати, що стійкість усе-таки існує і в цій формі співучасті. Але це різного рівня та різної якості стійкість.

Стійкість групи осіб за попередньою змовою від стійкості організованої групи відрізняється тим, що в першій формі утворення злочинного об'єднання ще не закінчено і її склад не стабілізувався. Стійкість організованої групи полягає у її стабільності, сталості її складу. Однак основна відмінність полягає в тому, що спільна злочинна діяльність розрахована на тривалий час.

Ключові слова: організована група, група осіб, змова, закон, кримінальна відповідальність, право.

Постановка проблеми. Як відомо, у ст. 28 КК України закріплено форми співучасті. До них законодавець відніс групу осіб, групу осіб за попередньою змовою, організовану групу та злочинну організацію. Попри це у науці кримінального права України активно дискутується питання розмежування групи осіб за попередньою змовою від групи осіб та організованої групи. При цьому наголосимо, що дискутуються, як правило, кількості спільних та відмінних рис групи осіб, групи осіб за попередньою змовою та організованої групи.

Аналіз дослідження проблеми. Проблематикою понять “група осіб за попередньою змовою”, “група осіб” та “організована група” займалося багато вітчизняних учених, серед яких варто виділити О. Квашу, І. Митрофанова, А. Притулу, П. Фріса, М. Хавронюка та ін.

Мета статті. Метою запропонованої статті є розмежування понять “група осіб за попередньою змовою”, “група осіб” та “організована група”.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що окремі українські правознавці справедливо наголошують на недосконалості законодавчого визначення цієї форми співучасті, оскільки і при співучасті без попередньої змови можливий розподіл ролей, а інші так чи інакше допускають можливість розподілу ролей при вчиненні кримінального правопорушення групою осіб [1, с. 61]. Тому вони пропонують підтримати внесення змін у ч. 1 ст. 28 КК України у такій редакції: “Участь у кримінальному правопорушенні декількох (двох або більше) осіб без попередньої змови між собою” [2, с. 20], адже при вчиненні кримінального правопорушення групою осіб можливим є і пособництво, і організаторська діяльність. Прихильником такого підходу є П. Фріс, який з метою обґрунтування своєї позиції наводить вдалий приклад групи осіб без попередньої змови, коли особа, яка приєднується до дій виконавця, виконує функції пособника: “Може виникнути співучасть у ситуації, коли до виконавця, що вчиняє крадіжку, приєднується інший, який починає попереджати про можливу небезпеку” [3, с. 253]. У цій ситуації, як бачимо, попередньої змови немає, однак учасники події кримінального правопорушення розподіляють свої функції під час виконання об’єктивної сторони, але їх функції не є “технічним розподілом ролей”. Тому, на нашу думку, такі зміни у кримінальному законі створять чимало труднощів у діяльності правоохоронних органів, оскільки їм необхідно буде встановлювати вид співучасника, який брав участь у вчиненні кримінального правопорушення групою осіб без попередньої змови. Тому підхід, закріплений у ч. 1 ст. 28 КК України, вважаємо правильним.

Водночас свою думку щодо встановлення відмінностей між різними формами співучасті мають інші вчені.

Так, О. Кваша, наголошуючи на складності розмежування форм співучасті, вважає, що вчинення кримінального правопорушення групою осіб передбачає участь у кримінальному правопорушенні декількох (двох або більше) виконавців без попередньої змови між собою. Тобто вчинення кримінального правопорушення групою осіб за чинним законодавством – це завжди співвиконавство, коли всі учасники кримінального правопорушення повністю чи частково виконують дії, що входять

в об'єктивну сторону складу відповідного кримінального правопорушення. Змова на вчинення кримінального правопорушення має відбутися лише тоді, коли один із виконавців уже розпочав виконувати об'єктивну сторону складу конкретного кримінального правопорушення [4, с. 317].

Водночас згадуваний автор цілком слушно вважає, що кримінальне правопорушення, вчинене групою осіб за попередньою змовою, більш небезпечне, ніж кримінальне правопорушення, вчинене групою без попередньої змови, що відображено у ст. 28 чинного КК України. Зокрема, поняття “група осіб за попередньою змовою” визначене як спільне вчинення кримінального правопорушення декількома особами (двома або більше), які заздалегідь, тобто до початку кримінального правопорушення, домовилися про спільне його вчинення. Тобто законодавець вважає, що розподіл ролей створює вищу суспільну небезпеку, ніж вчинення кримінального правопорушення лише виконавцями, які діють без змови між собою, що значно ускладнює процес вчинення кримінального правопорушення. До того ж ключовою розмежувальною ознакою цієї форми співучасті у кримінальному правопорушенні – групи осіб за попередньою змовою і групи осіб –, на думку О. Кваші, є обов'язкова наявність попередньої змови до моменту, коли один із співучасників почав виконувати об'єктивну сторону кримінального правопорушення [4, с. 317–318].

А. Притула також відзначає, що “у правозастосовній практиці виникають труднощі під час розмежування групи осіб і групи осіб за попередньою змовою. Відрізняються вони у такому:

1) у групі осіб за попередньою змовою загальна угода про вчинення кримінального правопорушення досягається заздалегідь, до його реального вчинення. Змова на вчинення групового кримінального правопорушення відрізняється від простої згоди, рішення на спільне вчинення кримінального правопорушення саме тим, що має попередній характер, тобто існує часовий проміжок між ухваленням рішення про вчинення групового кримінального правопорушення і його реальним виконанням;

2) у психологічному характері самих груп. Група осіб – це здебільшого випадкова, ситуативна група, члени якої прийняли рішення про вчинення кримінального правопорушення багато в чому завдяки тому, що виявились разом у даному місці, внаслідок раптово виниклої ситуації. Деякі члени групи беруть участь у вчиненні кримінального правопорушення з почуття солідарності, тоді як об'єднання їх у групу переслідувало зовсім інші, найчастіше не злочинну мету;

3) у злочинних групах розглянутого виду відсутні чіткі психологічна і функціональна структури, не виділився лідер, рішення приймаються колективно, в основному на тлі конкретної ситуації і нерідко під впливом емоцій. Метою об'єднання спочатку може бути не вчинення кримінального правопорушення, а задоволення потреб у спілкуванні. Ролі при вчиненні кримінального правопорушення у групі осіб, як правило, не розподіляються – співучасники вчиняють кримінальне правопорушення спільними діями. Багато дій співучасників здійснюються без попереднього плану, відповідно до ситуації, під впливом емоцій і тимчасових поривів;

4) ступінь згуртованості таких груп є невеликою, взаємна залежність, підтримка і захист у випадках затримки виявляється слабкою. На допиті учасники злочинних груп такого виду зазвичай дають правдиві показання.

Інший психологічний характер має злочинна група осіб, що вчиняє кримінальне правопорушення за попередньою змовою. Вона є більш організованою, склад її деякою мірою стабілізований, яскраво виражена антигромадська установка, група переходить до серії однорідних кримінальних правопорушень, однак поки немає ще чітких планів спільної діяльності. Тут також немає лідера, але сформувалося, як правило, керівне ядро з найактивніших та найавторитетніших членів. Зазвичай його становлять самі деморалізовані члени з явно вираженою антигромадською установкою. Ділові відносини з приводу вчинення групових кримінальних правопорушень набувають усе більшого значення. Але водночас міжособистісні відносини, особисті симпатії продовжують відігравати головну роль.

У цілому група осіб за попередньою змовою є начебто проміжною між групою осіб і організованою групою, тому щодо конкретних кримінальних справ у групах цього виду може бути виявлено окремі ознаки як групи осіб, так і організованої групи.

Однією з основних ознак організованої групи є її стійкість. Група осіб за попередньою змовою теж є досить стійкою, оскільки між змовою її членів до вчинення групового кримінального правопорушення існує певний проміжок часу, протягом якого група не розпадається. І все-таки це стійкість різного рівня і різної якості.

Стійкість групи за попередньою змовою відрізняється від стійкості як ознаки організованої групи тим, що в першому випадку формування злочинної групи ще не завершено, склад її не стабілізувався, члени групи вільно виходять з неї, так само легко з'являються нові члени.

Стійкість організованої групи як її основна ознака має дещо інший характер: має місце стабільність, сталість складу, входження до групи нових членів ускладнено, а до виходу когонебудь з групи інші члени ставляться дуже негативно. Але основна відмінність полягає у тому, що спільна злочинна діяльність розрахована на тривалий час" [5, с. 97–98].

Отже, учений проводить розмежування з урахуванням психологічних та кримінально-правових особливостей досліджуваних форм співучасті. Однак, незважаючи на таку ґрунтовну характеристику відмінностей групи осіб за попередньою змовою та організованої групи, особливу думку щодо вирішуваної проблеми висловлює М. Хавронюк, який, вирішуючи проблему розмежування групи осіб за попередньою змовою та організованої групи ще напередодні прийняття і набуття чинності КК України 2001 року, так аргументував свою позицію.

"На відміну від організованої групи і злочинної організації для простої співучасті за попередньою змовою характерним є змова на вчинення лише одного кримінального правопорушення. Це впливає із ст. 19 чинного КК України, статей 25, 26 і 27 проекту КК України.

Попередня злочинна домовленість у злочинній групі має впливати із спрямованості її учасників на неодноразове вчинення кримінальних правопорушень, передбачених однією чи різними статтями Особливої частини КК України, а в злочинній організації, яка є найбільш небезпечним видом співучасті саме тому, що спектр її діяльності є найбільш широким, універсальним, - на неодноразове вчинення кримінальних правопорушень, передбачених тільки різними статтями. Домовленість саме про неодноразове вчинення кримінальних правопорушень змінює ступінь і характер суспільної небезпечності злочинної групи і злочинної організації як якісно нових видів співучасті за попередньою змовою. При цьому під неодноразовим вчиненням кримінальних правопорушень організованою групою слід розуміти повторне чи систематичне вчинення кримінального правопорушення, передбаченого однією із статей Особливої частини, а так само вчинення двох чи більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями Особливої частини, а під неодноразовим вчиненням кримінальних правопорушень злочинною організацією – вчинення двох чи більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями Особливої частини КК України.

На відміну від співучасті за попередньою змовою, ознакою організованої групи і злочинної організації, у всякому разі на початок їх утворення, звичайно є наявність організатора – особи, яка створила або принаймні ініціювала створення групи (організації). Співучасть за попередньою змовою може характеризуватися наявністю організатора конкретного кримінального правопорушення, але не групи" [6, с. 59].

Отже, автор вважає головною відмінністю групи осіб за попередньою змовою від більш суспільно небезпечної форми співучасті – організованої групи – наявність організатора.

На нашу думку, що серед такого різнобою підходів до встановлення відмінностей форм співучасті підходи О. Кваші та А. Притули та їх послідовників є найбільш обґрунтованим, тому що обов'язкова наявність організатора як ознака, яка розмежовує групу осіб за попередньою змовою та організовану групу, не дає змогу відрізнити ці форми співучасті. Таке розмежування може мати місце лише у випадку вчинення кримінального правопорушення співвиконавцями, але не у співучасті з розподілом ролей. В останньому випадку поряд з виконавцем може діяти й організатор. Окрім

цього, викликають сумніви й інші відмінні риси, запропоновані М. Хавронюком. Зокрема, утворення групи осіб за попередньою змовою може відбуватися не лише для вчинення одного кримінального правопорушення, а й на більш тривалий період. Погодитися з цією позицією можна лише щодо того, що така форма співучасті, як правило, створюється для спільного вчинення одного кримінального правопорушення. Але у правилах є винятки.

Зважаючи на значну увагу законодавця до форм співучасті, які розмежовуються, і виходячи з необхідності всебічного обґрунтування обстоюваного нами підходу щодо ширшого розуміння змісту ознак “групи осіб за попередньою змовою”, вважаємо за доцільне послідовно розкрити співвідношення цієї форми співучасті та організованої групи.

Так, питання розмежування таких форм співучасті як “група осіб за попередньою змовою” та “організована група” завжди викликало дискусії серед науковців і неоднозначно вирішувалось у судовій практиці. Свого часу ще П. Калмиков зазначав, що зговір існує тимчасово, доки діяння не буде виконано, тоді як зграя може існувати постійно. Він як порок є більш небезпечнішим від окремого суспільно небезпечного діяння, зграя, безумовно, є шкідливішою та суспільно небезпечною, ніж окрема змова; це виразка в організмі держави [7, с. 149]. Ця проблема не отримала чіткого вирішення і в нормативних положеннях ч. 2 та ч. 3 ст. 28 КК України, де визначено основні ознаки цих двох форм співучасті.

Г. Жаровська зазначала: “Організована група – це штучно утворений інститут, в якому відсутні формалізовані критерії розмежування цього різновиду співучасті, оскільки її ознаки перегукуються як з ознаками групи осіб за попередньою змовою, так і з ознаками злочинної організації. Із визнанням на законодавчому рівні організованої групи як форми чи виду співучасті кримінальні норми втрачають свою конструктивність. Такий підхід є проявом сваволі в руках Феміди, оскільки невизначеність, подібність та неоднозначність ознак організованої групи робить можливим з одного боку штучне зниження, а з іншого – штучне підвищення суспільної небезпеки організованої групи.

Для підвищення дієвості й конструктивності кримінального законодавства недоцільно визнавати організовану групу різновидом співучасті. Співучасть існує у формі злочинної групи, а при наявності ознак ієрархічності та спеціальної мети об’єднання (заняття злочинною діяльністю) слід визнавати співучасть у формі злочинної організації” [8, с. 183].

Відсутність організованої групи Г. Жаровська пропонує компенсувати лише широким розумінням групи осіб за попередньою змовою. Зокрема, дослідниця зазначає, що злочинна група, що діє за попередньою змовою, може мати місце як у співвиконавстві, так і у формі співучасті з розподілом ролей. Тобто в злочинній групі, що діє за попередньою змовою, можлива участь організатора, підбурювача чи пособника [8, с. 183].

До того ж Г. Жаровська зазначає, що група осіб за попередньою змовою – це така форма співучасті, за якої уже є попередня змова на вчинення кримінального правопорушення, але ступінь узгодженості й організованості діянь ще досить низький – співучасники уже домовились, але ще не згуртувались і не зорганізувались [Там само].

На нашу думку, позиція Г. Жаровської зазнала виправданої критики з боку В. Навроцького та Д. Михайленка, які вважають, що наявність ознак, що збігаються, будь-яких явищ, предметів, процесів вказує лише на їх суміжність і необхідність проведення розмежування між ними. Збігання окремих ознак групи за попередньою змовою і організованої групи зовсім не вказує на те, що ці форми співучасті не мають специфіки, не характеризуються особливостями, які обумовлюють необхідність їх самостійного існування, встановлення різних умов відповідальності за вчинені за їх наявності кримінальні правопорушення [9, с. 17].

Повністю поділяючи аргументи наведені авторами, доцільно відзначити таке: ознаки організованої групи більш точно порівняно з ознаками групи осіб за попередньою змовою та злочинної організації відображають специфічний зміст конкретних проявів співучасті, які за змістовними характеристиками, як, наприклад, рівень організованості, перевищують відповідний показник групи осіб за попередньою змовою і не зовсім відповідають характеристикам злочинної організації. Як

зазначає й сама Г. Жаровська, у групі осіб за попередньою змовою ступінь узгодженості й організованості діянь досить низький.

Таким чином, у разі вилучення організованої групи як форми співучасті зі ст. 28 КК України, як це пропонує Г. Жаровська, справді єдиним можливим способом забезпечення більш суворої кримінально-правової оцінки вказаним вище проявам співучасті теоретично могло би бути їх охоплення такою формою співучасті як група осіб за попередньою змовою за умови розширення її змісту.

Висновки. Отже, як бачимо, немало труднощів у юридичній науці викликає розмежування групи осіб за попередньою змовою і організованої групи. Зважаючи на це, вважаємо за доцільне встановити відмінності між цими формами співучасті через розкриття ознак групи осіб за попередньою змовою і організованої групи.

Розкривати зміст ознак групи осіб за попередньою змовою є зайвим. А розкрити зміст ознак організованої групи можливо завдяки аналізу ч. 3 ст. 28 КК України.

Відповідно до цієї норми закону кримінальне правопорушення визнається вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого (інших) кримінальних правопорушень, об'єднаних єдиним планом із розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи.

Із наведеного законодавчого визначення можна виділити такі ознаки, які породжують дискусії серед науковців про складність розмежування групи осіб за попередньою змовою та організованої групи, як стійкість та кількість учасників злочинного об'єднання.

Кількість учасників групи за попередньою змовою й організованої групи не викликає труднощів ні в науці кримінального права, ні в судовій практиці. Так, у групі осіб за попередньою змовою можуть діяти дві або більше особи, які наділені ознаками суб'єкта кримінального правопорушення. А для організованої групи КК України передбачає необхідність об'єднання зусиль не менш як трьох суб'єктів кримінального правопорушення.

А щодо іншої ознаки – стійкості, то вона зумовлює проблеми на практиці. Зокрема, у такому її прояві як кількість кримінальних правопорушень, про вчинення яких домовляються співучасники. Через це варто встановити відмінності стійкості досліджуваних форм співучасті.

Так, стійкість групи осіб за попередньою змовою на відміну від стійкості організованої групи не є обов'язковою ознакою. Однак, зважаючи на те, що між змовою учасників групи осіб за попередньою змовою до вчинення групового кримінального правопорушення існує певний відрізок часу, протягом якого група не розпадається, можна також стверджувати про те, що стійкість все-таки існує і в цій формі співучасті. Але це різного рівня і різної якості стійкість.

Стійкість групи осіб за попередньою змовою від стійкості організованої групи відрізняється тим, що в першій формі утворення злочинного об'єднання ще не закінчено та її склад не стабілізувався. Стійкість організованої групи полягає у її стабільності, сталості її складу. Однак основна відмінність полягає в тому, що спільна злочинна діяльність розрахована на тривалий час [10, с. 207].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загородников Н. О пределах уголовной ответственности. *Советское государство и право*. 1967. № 7. С. 38–41.
2. Головкин О. Групповая злочинність: специфіка виникнення і розвитку, механізми попередження. Київ: Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2007. 204 с.
3. Фріс П. Кримінальне право України. Загальна частина. Київ: Атіка, 2009. 394 с.
4. Кваша О. Співучасть у злочині: сутність, структура та відповідальність: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2013. 286 с.
5. Митрофанов І. Співучасть у злочині. Одеса: Фенікс, 2012. 205 с.

6. Хавронюк М. Ознаки і поняття організованої групи та злочинної організації (кримінально-правовий аспект). *Право України*. 2000. № 4. С. 59–64.
7. Калмыков П. Учебник уголовного права. Часть общая. Санкт-Петербург, 1866. 311 с.
8. Жаровська Г. Співучасть у злочині за кримінальним правом України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2004. 205 с.
9. Михайленко Д. Підстави кримінальної відповідальності за хабарництво (давання та одержання хабара): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2009. 19 с.
10. Кузнецова Н. Соучастие в преступлении. Российское уголовное право. Общая часть / под ред. В. Н. Кудрявцева, А. В. Наумова. Москва: Наука, 1997. 587 с.

REFERENCES

1. Zagorodnikov N. (1967). O predelakh ugovornoj otvetstvennosti. [On the limits of criminal liability]. *Sovetskoe gosudarstvo y pravo*. No. 7. S. 38–41 [in Russian].
2. Holovkin O. (2007). Hrupova zlochynnist: spetsyfika vynyknennia i rozvytku, mekhanizmy poperedzhennia. [Group's malignity: the specifics of the determination and development, the mechanisms of improvement]. Kyiv: In-t zakonodavchyykh peredbachen i pravovoi ekspertyzy. 204 s. [in Ukrainian].
3. Fris P. (2009). Kryminalne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna. [Criminal law of Ukraine. The part is hidden]. Kyiv: Atika. 394 s. [in Ukrainian].
4. Kvasha O. (2013). Spivuchast u zlochyni: sutnist, struktura ta vidpovidalnist: [Speech in the evil: day, structure and performance]: dys. ... doktora yuryd. nauk: 12.00.08. Kyiv. 286 s. [in Ukrainian].
5. Mytrofanov I. (2012). Spivuchast u zlochyni. [The sound of the evil]. Odesa: Feniks. 205 s. [in Ukrainian].
6. Khavronyuk M. (2000). Oznaky i poniattia orhanizovanoi hrupy ta zlochynnoi orhanizatsii (kryminalno-pravovyi aspekt). [Signs and understanding of an organized group and evil organization (criminal-legal aspect)]. *Pravo Ukrainy*. No. 4. S. 59–64 [in Ukrainian].
7. Kalmykov P. (1866). Uchebnik ugovornogo prava. Chast obshaya. [Textbook of criminal law. Part General]. Sankt-Peterburg. 311 s. [in Russian].
8. Zharovska H. (2004). Spivuchast u zlochyni za kryminalnym pravom Ukrainy. [Spivuchast u zlochina for the criminal law of Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08. Kyiv, 2004. 205 s. [in Ukrainian].
9. Mykhaileenko D. (2009). Pidstavy kryminalnoi vidpovidalnosti za khabarnytstvo (davannia ta oderzhannia khabara). [Pidstavy of criminal vidpovidalnosti for habarnstvo (davannya and obsession habar)]: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.08. Odesa. 19 s. [in Ukrainian].
10. Kuznecova N. Souchastie v prestuplenii. Rossijskoe ugovnoe pravo. Obshaya chast. [Complicity in a crime. Russian criminal law. A common part.] / pod red. V. N. Kudryavtseva, A. V. Naumova. Moskva: Nauka, 1997. 587 s. [in Russian].

Дата надходження: 14.10.2021 р

Mariia Maskovita

Lviv Polytechnic National University,
Institute of Jurisprudence, Psychology and Innovative Education,
Department of Criminal Law and Procedure,
Ph. D.

PRELIMINARY GROUP OF PERSONS, GROUP OF PERSONS AND ORGANIZED GROUPS: DISTINCTION OF ISSUES

The article is devoted to the delimitation of the concepts of a group of persons by prior agreement, a group of persons and an organized group.

It is proved that a lot of difficulties in legal science are caused by the distinction between a group of persons by prior conspiracy and an organized group. In view of this, we consider it expedient to establish differences between these forms of complicity through the disclosure of the characteristics of a group of persons by prior agreement and an organized group.

It is superfluous to disclose the content of the features of a group of persons by prior agreement. And to reveal the content of the features of an organized group is possible through the analysis of Part 3 of Art. 28 of the Criminal Code of Ukraine.

According to this norm of the law, a criminal offense is recognized as committed by an organized group if several persons (three or more) who were previously organized into a stable association to commit this and other (other) criminal offenses, combined, participated in its preparation or commission. a single plan with the distribution of functions of group members aimed at achieving this plan, known to all group members.

From the above legislative definition, we can distinguish such features that give rise to discussions among scholars about the difficulty of distinguishing between a group of persons by prior conspiracy and an organized group, such as the stability and number of members of a criminal association.

The number of members of the group by prior agreement and the organized group does not cause difficulties either in the science of criminal law or in judicial practice. Thus, in a group of persons by prior agreement, there may be two or more persons who are endowed with the characteristics of the subject of a criminal offense. And for an organized group, the Criminal Code of Ukraine provides for the need to unite the efforts of at least three subjects of a criminal offense.

As for another sign – stability, it causes problems in practice. In particular, in such its manifestation as the number of criminal offenses, the commission of which is agreed by the accomplices. Because of this, it is necessary to establish differences in the stability of the studied forms of complicity.

Yes, the stability of a group of people by prior agreement, in contrast to the stability of an organized group, is not a mandatory feature. However, given that there is a certain period of time between a group member's conspiracy to commit a group criminal offense during which the group does not disintegrate, it can also be argued that resilience still exists in this form of complicity. But it is of different level and different quality of stability.

The stability of a group of persons by prior conspiracy differs from the stability of an organized group in that in the first form the formation of a criminal association is not yet complete and its composition has not stabilized. The stability of an organized group lies in its stability, the stability of its composition. However, the main difference is that joint criminal activity is designed for a long time.

Keywords: organized group, group of persons, conspiracy, law, criminal liability, law.